

Pünkösdi rózsza - avagy hová tűntek hagyományaink?

A pünkösdi a mai ember számára csak egy háromnapos ünnepet jelent, amikor nem kell menni dolgozni vagy iskolába. E keresztény ünnepet és a hozzá fűződő hagyományokat ma már csak nagyon kevesen ismerik és szeretik.

A pünkösdi „mozgó” ünnep, mindig a húsvétot követő 50. napra esik. (Nevét is az ötvenedik szóról kapta.) Ez a nap a Szentlélek eljövételének és a keresztény egyház megszületésének időpontja. Ilyenkor az emberek megállnak pihenni egy kicsit, abbahagyják a munkát, széttelkenednek maguk körül.

Számos hagyomány fűződik ehhez az ünnephez. Május Pünkösdi havának is nevezik, ezért már az 1-jei májusfaállítás is ide sorolhatjuk. Ezen a napon a legények fát vagy faágat kötöztek a lányok kerítéséhez, amit színes szalagokkal, olykor ajándékokkal is díszítettek. Majd pünkösdkor vagy május végén nagy multság közepette kitáncolták a fát.

A pünkösdi király választása a középkor óta ismert szokás. Ügyességi versenyt rendeztek a legények között, hogy kiderüljön, ki a legmegfelelőbb erre a posztra. A győztes egész évben ingyen ihatott a kocsmában a falu költségére. Hivatalos volt minden lakodalomba, multságba, sőt kisebb vétségeket is követhetett el büntetlenül.

Egy másik hagyomány a tavaszköszöntés. Már kora hajnalban kitűzték az ablakokba vagy a kerítésre a zöld ágakat, virágokat, (pl. pünkösdi rózsát, jázmin), azért, hogy nehogy becsapjon a villám a házba. A pünkösdi rózsza szirmát szokás volt a lányok mosdóvizébe tenni.

A pünkösdikirályné- járás egy termékenységvarázslással egybekötött köszöntő. A falu legkisebb, legszebb lányával a cukorkázók körbejárták a falut, a kiskirályné feje fölött kendőt feszítettek ki, aki mindeközben virágszirmot hintett. Majd a magasba emelték, ezzel varázsolva hosszúra a meglátogatottak termését.

A pünkösdlés adománygyűjtésre szolgál. A pünkösdi király és királyné kíséretével táncolva, énekelve járja körbe a falut.

A törökbaszás főleg Nyugat-Magyarországon volt jellemző. Egy szalmával kitömött nadrágba öltöztetett kisfiút (török basát utánozva) házról házra kísérték, az udvaron pedig pálcával ütötték, hogy ugráljon. Pénzt és tojást kaptak cserébe.

A pünkösdi rabjárók azok a fiúk, akik összeláncolt lábbal mennek a lányokhoz körbe a faluban, miközben mondogatják betanult szövegüket: „Segéljék ezeket a szegény katonarabokat!” Persze ők sem térnek haza üres kézzel.

A csíksomlyói magyar Mária- kegyhely a pünkösdi zarándoklatról híres. A katolikus hívek elzarándokolnak pünkösdszombatra a csíksomlyói kegytemplomhoz, majd a két Somlyó-hegy közé vonulnak fel.

A csíksomlyói búcsú hagyománya még ma is él. De erről sem tudhatjuk, meddig....

Orbán Julianna Lilla 11. B
Ady Endre Gimnázium
Felkészítő tanár: Kluka Hajnalka